

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

De bonis habitis, vel acceptis à filijs adducendis ad partitionem, vel non.
Cap. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

Has rationes probabile appareat, quod etiā in articulo mor-
 tis, pater nō carens filijs legitimis, vltra quintam partem
 pro alijs operibus pijs distinctis à funeralibus possit in
 suo testamento licite legare: hoc tamen eatenus concedi-
 mus patres posse facere, quatenus debito subsidio, pro
 decencia status sustentanda filijs consulant, neq; in hoc
 eos defraudent. Hæc conclusio elicitur ex Diuō Paulo
 exponente ius naturæ, aut ius gentium sic docente, qui
 suorum curam non habet, est infideli deterior. & patentes
 debent thesaurizare filijs, & patet etiam ex Diuō Augu-
 stino dicente nulla lege permittitur ecclesias ditare, & fi-
 lios in egestate relinquere. Ergo non sunt defraudandi
 filij in ad statum necessarijs, quibus suppletis, neque sic
 arctanda est voluntas testatoris, vt saluti animæ suæ non
 possit prospicere, aliquid plus vltra quintam partem
 in pios vsus pro ea legando. An hæc mea conclusio in fo-
 ro exteriori cum isto moderamine sit acceptata, mihi
 non satis constat, quanquam etiam senatus regalis dūm-
 modo nimium non defraudentur filij, non deberet pijs
 voluntates testatoris præpedire.

1 ad Tim.
 5.
 2 ad Cor.
 11.

¶ De bonis habitis, vel acceptis à filijs adducendis ad parti-
 tionem, vel non.

CAP. XXI.

IAm de iure quo filius possit plus obtinere de bonis
 paternis, quam cæteri fratres. & quando si quid plus
 acceperint filij ad cumulum partitionis cum alijs fra-
 tribus partiendum, sit adducendum, nobis differendum
 restat.

¶ Quare quæritur, quando filius nondum emancipa-
 tus cum pecunia patris, vel bonis paternis negociando est
 aliquid lucratus, an post obitum patris istud lucrū sibi
 vendicando possit retinere an ad æceruum partitioniste-

¶ Filius po-
 nest testari supponamus oportet quatuor esse genera bonorum, aut
 de peculio peculiorum: quæ filij viuentibus parentibus habere pos-
 castrensis. sunt, scilicet castrensis, quasi castrensis, aduentitia & pro-
 forte. ff. de fectitia.

castrens. spe-
 culio. ¶ Castrense autē peculium id appellatur quod filius in
 bello acquirat. & de hoc potest disponere filius pro libito.

¶ Quasi

¶ Quasi castrense vero peculium dicitur, quod filius familias acquirit in aliquo officio publico, puta medicis, advocatis, notarijs, aut magistris artium liberalium, re-

b l. cum
multa. c.
de bonis
quæ lib.

quisitū aut acquisitū ex officio pro quo ex publico salarii accipitur vel ex donatione imperatoris regisve. b & quod clerici suo officio clericali, aut suis beneficijs curam animarum habentibus, vel non habentibus, cum administratione, aut sine ea acquirūt. Quoniam & quælibet alia bona clericorum saltem quæ acquirūt post clericatū, iure communi sunt quasi castrensia. c Quod autem de consuetudine seruetur, postea dicendum est.

c Peculia clericorū censentur quasi castrensia. au-
then. pres-
byteros. c.
de episco.
& cleric.

¶ Peculium autem aduentitium est peculium filij familias non castrense, nec quasi castrense quod aliunde acquiritur ex industria vel euentu, vel donatione, facta non intuitu patris, & in isto aduentitio filius familias acquirit dominium siue proprietatem quam non tenetur communicare cum fratribus d.

d Peculium aduentitium & profectitium. § cum au-
tem. c. de
bonis qua
lib. l. 6. &
Instit. per
quas per-
sonas. §. in-
tur.

¶ Peculium denique profectitium est peculium filij familias habitum à patre, aut eius causa, aut de eius bonis, nec ad bellum, neque ad officia publica pertinens. Et in his tam proprietatem, quam vsusfructus est patris.

¶ His præmissis quæstio supraposita petit an sit aliud quod mixtum filij patris familie peculium partim aduentitium, & partim profectitium, scilicet quod filius suo labore, & industria ex bonis paternis, aut in eisdem acquirat. ¶ Nam Nauarrus contra Syluestrum, istum mixtum quoque peculium existimat admittendum e. Igitur expe-

e Summa
Lat. . cap.
17. nume.
144.

f in l. 1. §.
nec Castre
se. col. 3. ff.
de collat.
bon.

boiat

g l. illud. borat Deus. 87

c. de coll. ¶ At hæc conclusio secundum Nauarrum intelligenda venit esse vera accedentibus duabus limitationibus.

Prima est, quod filius patrem sustentare non teneatur quando habet unde alatur. h Altera limitatio est si protestatus sit tacite, aut expresse se eo animo seruire, ut pater ob suam operam, & laborem conferat ei tantum, quantum extraneo conferre deberet, si ei ipse filius non inseruisset. ¶ Igitur his duobus concurrentibus conditionibus, huiusmodi filius ultra suam legitimam, tantum plus quam eius fratres potest accipere, & pater ei donare, quantum ob similia merita, alicui extraneo dare deberet, ita quod non computetur ei in sua legitima, iuxta materia Bartol. Adijciuntur hæc duæ conditiones primo, quia si ad patris sustentationem talia bona labore filij parata fuerent necessaria, nihil est quod filius exigat, cum patrem alere teneatur. Si autem id neque tacite protestatus est, nihil est quod licite possit à fratribus post obitum patris exigere, cum pro pietate & gratia paterna ceseatur illum industriam adhibuisse gratis, & labores subijisse. Hanc ait Nauarrus rem esse quotidianam, & parum ab alijs resolutam, ideo visum sibi fuisse eam loco citato declarare.

¶ Porro adhuc sciscitari pergimus & quotidianam aliam difficultatem. Vtrum filius ille, quo cum pater plus insumpsit, quam cum liberis alijs, cultioribus vestibus eum ornando, eum in luxu fouendo, expensasque largas ad equos emendos, nutriendosque, & ad generaliter conuiuendum, suppeditando, teneatur huiusmodi excessuos sumptus, quos secum fecit pater in sortem suæ legitimæ computare. Respondetur per primam conclusionem.

¶ Sit prima conclusio si pater propria manu suomet arbitrio, sumptibus proprijs, nutrebat filium in luxu, & in excedente statu, emendo illi equos, & phaleras preciosas equorum, cultioraque quam par erat ornamenta, nulla tunc astringitur obligatione filius ad hos excessuos sumptus, uos sumptus secum iam factos à patre in suæ legitimæ

in addit. sortem computare. Hæc conclusio est Nauarri ratio versus supra. ca. 17. ro qua nititur conclusio est. Quia huiusmodi distractionum. 158. Etio substantiæ, in tales sumptus, quos pater propria fecit manu, non fuit proprie donatio facta filio de ali-

quibus

quibus bonis sibi seruandis. Ergo non tenetur eos in sua legitima computare. Et patet quia si pater prodiga sua manu tales excessiuos sumptus in vita fecisset cum extraneis, extranei vt videtur, non tenerentur has impensas in suam gratiam gratis collatas, eius hæredibus restituere: ergo neque iste filius quo cum pater propria manu excessiue expendit, illum excessum non tenebitur fratribus collatis restituere.

¶ Secunda conclusio, filius hic quo cum pater propria manu prodigos fecit sumptus, magis quam cum alijs fratribus: si tempore diuisionis hereditatis paternæ supersunt sibi aliqui equi, vestesque valde pretiosæ, quas sibi tradidit pater, tenetur talia bona adducere ad cumulum partitionis, vel in sortē suæ legitimæ computare si velit sibi retinere magis, est Nauarri loco citato. Et patet quia bona remanentia post mortē patris ex equo sunt diuidenda inter fratres, nisi pater aliquē, vel aliquos eorum per meliorationem in quinta & tertia parte assis adauerit, sed credo hæc conclusio Nauarri intelligenda est quando ista donatio patris sic facta filio ornamentorum, & equorum fuit inofficiosa, in eo quod excessit quintam & tertiam partem assis ad cumulum partitionis, tunc adducenda est, vel quando pater in vita eam reuocauit.

¶ Tertia conclusio, si pater non proprijs sumptibus, hoc est, non propria manu faciendo expensas alebat filium in illo luxu superfluoque statu, sed solummodo pater ministrabat filio pecunias, aliasque res pro suo arbitratu disponendas, si tales res, vel pecunias sibi datas à patre, filius in ornando se, vel in indulgendo plus fati- genio, curandoque cutem plusquam oportuit insumpsit: tenetur huiusmodi donationes, sicut & alias sibi collatas à patre, adducere ad collationem cum cæteris fratribus. ¶ Sed hæc conclusio intelligitur quando non constat patrem illa bona sibi voluisse donare: nam id non explicuit ante mortem pater, quia alias in recopilatione noua legum habetur. tit. Mejora. l. 3. tit. 8. libro quinto: sicque decernitur dum parentes aliquid filio donauerint: tunc fili⁹ intelligatur titulo meliorationis in tertia & quinta parte, & sua legitima contenta quota esse aduētus, etiā si id

si id donando expresse non dixerint parentes. Non tamen valida sit donatio in eo, quod tertiam & quintam exceperit: neque parentes possunt aliam superaddere faciendæ meliorationem.

¶ Hanc tandem parentes usque an proprium obitum reuocare posse concedit lex prima recopilationis nouæ eodem tit. & libro pro libito: nisi in tribus casibus ibi exceptis. Primus est nisi per contractum inter viuos parentes induxerint in possessionem rei, vel rerum in dicto tertio contentarum personam ad auctam tali parte tertiam. Secundus casus est nisi coram tabellione tradiderint talis donationis filio donatario instrumentum. ¶ Tertius casus est nisi talis contractus initus fuerit ex causa onerosa cum tertia persona, scilicet, via nuptiarum, vel ex alia simili causa, quia in his tribus casibus cauetur quod donatio tertia partis assis non possit per parentes, vel donatores reuocari: nisi ipsi donatores in eodem donationis contractu seruauerint sibi facultatem reuocandi, vel nisi alia interueniat causa propter quam, secundum iura regni, donationes perfectæ, & iure factæ fiunt reuocabiles, veniuntque reuocandæ.

¶ Quarta conclusio, filius insuper ad collationem ceteris fratribus adducere non tenetur ea quæ remunerationis causa pater sibi donauit, quatenus pater laborem industriamque filij qua substantiam paternam adauxit remunerauit in ea quantitate filium laborantem augendo, quam contulisset sic in seruituti extraneo. Hæc conclusio licet in supradictis fundamentis Nauarri contenta esset, maioris explicationis & ordinis gratia est hic ultimo expressata.

¶ Aduerte tamen quod tutius asseritur quod filius familias iure naturali tenetur solvere iam emancipatus quod emit, aut mutuo accepit ante emancipationem licet victoria in suis scriptis appareret dixerit quod si velit uti priuilegio legis Macedonianæ: in sui gratiam id solvere non teneatur.

¶ *Adhuc peragitur de bonis ab heredibus acceptis adducendis ad cumulum diuisionis, & de donatione inter coniuges*

CAP. XXII.

Q. 1. **P**raterea prosequendo materiam hanc: quæstio successiue se offert, verum filius studio vacans, ad cumulum